

Mt 5,6: *Blahoslavení, kteří lační a žízní po spravedlnosti*

Hlad a žízeň bezprostředně související se základními životními potřebami. Když chybí, prožívá to člověk jako fyzickou trýzeň. Jak připomíná prof. B. Komárková, která blahoslavenství vykládala mládeži na brigádě na Jizerce: *...fyzický hlad je základní a nejhlubší vědomí nedostatku. Hlad, který nemá, čím by byl nasycen, a může dovést až k smrti. Ježíš Kristus znal takový hlad, znali ho jeho učedníci, posluchači; poznali jsme ho ve válce a ve vězeních: poznali jsme touhu být ještě jednou před smrtí syt!*

A když Matouš vypráví, že Ježíš 40 dní hladověl, není to jen symbolicky. Je to výraz fyzické sounáležitosti se zkušeností těch, kdo reálný hlad zakoušejí (tehdy i dnes). A tak ani jeho „blahoslavení hladovějící“ nezní jak pobožná fráze sytého preláta, který těm hladovým stejně nevěří.

Možná proto se pak i hladu a žízně užívá jako výmluvného vyjádření pro usilovnou touhu, kterou je prodchnuta celá lidská bytost. Jenže takhle bohužel také někdo žízní po odplatě, po krvi nepřátel, po pomstě – a takový krvežíznivec či pomstychtivka se pak často nezastaví před ničím.

A tak nás má nepochybně zarazit, že se v kázání na hoře se hlad a žízeň blahoslavených týká právě a jediné hladu a žízně **po spravedlnosti**. A ta když chybí, nastoupí nakonec i hladovění skutečné.

Ona spravedlnost tu totiž nestojí jako pojem v první řadě právní, abstraktní – ale jako pojem **vztahový**. Nejen, že bez chleba nelze jíst – ale také, bez vědomí, že patřím do širší lidské pospolitosti, nelze mluvit o spravedlnosti. Když si žiju sám – pro sebe – bez vztahu k druhým – tak mne otázka spravedlnosti nemusí vzrušovat. Když ale sebe sama vnímám jako součást pospolitosti, k níž patří lidé různí, je otázka spravedlnosti, otázka, zda každému v té pospolitosti náleží, co jeho jest, okamžitě na stole. Češi jsou v současné době mistři Evropy v individualismu – tedy soustředění na osobní možnosti, schopnosti a jejich rozvoj. Žítí pro sebe nám jde. Ale v tom žití s druhými a pro druhé máme co dohánět. Jen na okraj – jedním z důvodů, proč tuto zemi Václav Havel (v těchto dnech připomínaný) tolik usiloval ukotvit v Evropě, bylo právě to, že je to prostor, kde právo – byť lidsky nedokonalé – brání svévoli silnějších. A je příznačné, že dnes tento prostor tolik vadí právě těm silným a arogantním, kteří se snaží odstranit všechny bariéry, jež brání jejich rozpínání – ať už má podobu nelidské Putinovy politiky nebo oligarchického byznysu.

Hlad a žízeň po spravedlnosti je ve smyslu Ježíšových slov až fyzická touha po takové podobě uspořádání vztahů mezi lidmi – kde jeden nad druhým (či jedna nad druhou) **nemá navrch** jen proto, že je bohatější – vlivnější – má lepší školy – známosti – je uznávanější – slavnější – celebritóznější – má ostřejší lokty – nebo je prostě silnější a vyzbrojenější. A kde **naopak záleží i na těch druhých** – slabších – chudších – neuznávaných – pohrdaných či vyháněných, aby se právě i jim dostalo lidsky důstojného místa v obci – v pospolitosti. V té Kristově, a pak i v pospolitosti, společnosti okolo.

Koneckonců, **země zaslíbená**, kterou Ježíš zmíní těsně před naším blahoslavenstvím – když mluví o tichých, kteří zdědí zemi – je v první řadě líčená jako země „dobrá a prostorná“. Mohou se tam dostatek životního prostoru najít i ti, které si vedle sebe jen tak beze všeho neumíme představit. K tomuto Božímu projektu a cíli směřuje ono slavné „k svobodě dlouhé putování“. A blahoslavená touha po spravedlnosti – to je hlad po vztazích a respektu k právním zárukám, které právě tohle zaručují. Takhle hladověli proroci, když se kriticky opírali do praktik, které právě ty slabší a ne-vlivné znevýhodňovaly – vytěsňovaly – ožebračovaly – braly jim právní jistoty a záruky (protože ti co na to měli peníze a žaludek, se nestyděli uplácat). Jako když jsme nedávno slyšeli na biblické hodině od Izaiáše *Běda těm, kdo milují úplatek a rádi berou dary; sirotkovi právo nezjednájí a pře vdovy se k nim nedostane*. V tomto smyslu – čím víc žízním po spravedlnosti, čím bytostněji vnímám, že se jí nedostává a jak moc je jí přitom potřeba, tím víc jsem člověkem. A protože takto toužících a lačnících není nikdy dost a jsou navíc často prohlašováni za zbytečně rušivé živly (jako byli a občas zase jsou zastánci lidských práv), obrací se právě k nim Ježíš se svou nebeskou gratulací: *Jak šťastní jsou ti, kdo nezakrňli ve svém sobectví a individualismu – ale bolestně vnímají – kolik životních možností a kolik životního prostoru chybí nebo je upíráno druhým!*

Za blahoslavené nejsou ovšem prohlašováni kvůli schopnosti hladovět, žíznit (vždyť i takový půst, diety, abstinence mohou být projevem pouhé **sebe-péče**, ať fyzické či duchovní). Ježíš své blahoslavení vyhláší proto proto, že jejich **hlad a žízeň budou nasyceny. Přijde čas – a přijde někdo – kdo jejich hlad a žízeň bohatě satureje**.

Už jsme to dnes slyšeli: Když chce prorok vyjádřit, jak překvapivá a životodárná je Boží blízkost a jak nás potkává Boží spravedlnost, přijde s pozváním – **Pojďte na hostinu k tomu, který bere vážně váš hlad!** *Pojďte, kupujte a jezte, pojdte a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko! Proč utrácíte peníze, ale ne za chléb? A svůj výdělek za to, co nenasytí? Poslechněte mě a jezte, co je dobré... (Iz 55, 1nn)*. Ta hostina je zdarma – a zrovna tak je darem zdarma i spravedlnost tohoto Hostitele a Dárce. Blahoslavení, kdo tomu pozvání rozumějí a dají se pozvat, byť je to zdarma, a tedy pro naše uši poněkud podezřelé:-)

Ozvěnou tohoto královského, mesiášského syčení jsou hostiny Ježíšovy. Hostiny, při nichž lidé zažívají, jak padají bariéry mezi blízkými a cizími – mezi pravověrnými a hříšnými – mezi těmi, kdo touží po spravedlnosti, a těmi, kdo na bližní doposud zvyška kašlali. A kde taky zdarma přijímají – přijímáme – ujištění, že nás nemusí dál držet všechny ty pasti, v nichž nás držela naše vlastní nespravedlnost. Ty hostiny **jsou znamením**, že hlad a žízeň po životě správném – správném z Božího pohledu – není jen utopie či fata morgána. Že blahoslavenství není lacinou náhražkou ani opiem lidu, díky němuž nás přestanou trápit problémy nespravedlnosti. Takto nasycení a napojení smíme odcházet pokaždé, když jsme se nechali obdarovat u Kristova stolu.

Ale přece jen tu zůstává ono „budou nasycení“. Neboť ono syčení na mesiášské hostině Krále spravedlnosti nám také otevírá oči a srdce, aby nás vždy znova zneklidnila situace těch, jimž jsou uprány podmínky lidsky důstojného života a kdo vždy znova strádají – ve vyloučených lokalitách – sběrných táborech – nebo v zimě, když jim někdo vybombardoval jejich obydlí. Blahoslavení, kdo nepropadli dojmu, že je všechno v pohodě. Že dějiny skončily (jak se to leckde zaznívalo po převratu v devadesátkách) a kdo se vždy znova nechají zasáhnout bolestmi lidí okolo, nebo i někde dál. Konec konců, hned v další sloce bude Ježíš zpívat o těch, kdo Boží **milosrdenství** pochopili a uchopili aktivně jako ten nejdůležitější životní program. Spravedlnost k němu nemá zas tak daleko. Naopak, přímo se s ním rýmuje. Vždyť její slíbený i přítomný sytící **zdroj je v Bohu, který se slitovává**. A jako nanejvýš spravedlivý výrok vydává rozhodnutí o omilostnění – odpuštění – obnově lidství – tak aby začalo rozkvétat na cestách spravedlnosti. Když jste se tomuto králi spravedlnosti svěřili – zjistíte nakonec – že jste nehladověli a nežíznil zbytečně. Amen

Mt 5,6 – lačníci; Salv 11. 10. 26

Píseň 246,1+5

In: Připomínám si dávné dny, rozjímám o všech tvých skutcích, přemýšlím o činech tvých rukou, rozpínám své ruce k tobě, má duše po tobě žízni jak vyprahlá země... Ohlas mi zrána své milosrdenství, neboť doufám v tebe. Dej mi poznat cestu, po níž mám jít, neboť k tobě pozvedám svou duši... Pro své jméno mi zachovej, Hospodine, život, ve své spravedlnosti mě vyved' ze soužení. (Ps 143,5n.8.11)

Píseň 186 (Ž 146)

Modlitba: Jsi naše síla – náš Pane. Když padáme únavou, pozvedáš. Když ti přestáváme věřit, obnovuješ víru. Když nás sevře strach – vysvobozuješ. Tam, kde jsme naříkali, dáváš radost. A kde jsme se starali jen o sebe, tvoříš společenství. Proto ti dnes chceme předložit hlad, sevření a ponížení mnohých, i bezradnost, jež se nás zmocňuje při pohledu na lidské utrpení. Doufáme, že tvoje slovo osloví a nasytí – a ukáže cestu dál. Očekáváme na to, čím osloví poselství proroků a příběh Ježíše Krista. Vždyť on sytí hlad po tvé blízkosti, napájí ty, kdo žízni po lidskosti – a dává naší víře ryzí podobu. V jeho jménu voláme: **Otče náš...**

Čtení: Iz 55,1-9

Píseň 197,1-10 (*Nuž všichni, kdo jste žízniví*)

kázání

Píseň 625 (*Ó slunce spravedlnosti*)

Ohlášení

Přímluvy (Kyrie)

Náš Pane, sytíš hlad a žízeň duchovní i tělesnou. Proto teď prosíme – dávej svůj chléb všude, kde lidé trpí hladem, zvláště národům, na něž dopadlo kořistnictví druhých: Prosíme za ty kdo ztratili kvůli válce domovy a možnost obživy – *Pane smiluj se, Kyrie eleison*

- dávej chléb všem, kdo víc věří své beznaději než tobě. Probouzej srdce nás i druhých k zápasům o spravedlnost. Ať umíme podpořit ty, kdo vedou nesnadné zápasy o lidskou důstojnost, solidaritu a nápravu křivd. – *Kyrie...*

- sytíš bez peněz, zdarma -- dávej prorocký chléb, mléko a víno i těm, kdo se topí v nadbytku – těm, kdo zapomněli, komu děkovat a nevidí s kým se sdílet. – dávej své dary jako sílu k milosrdenství všude, kde vládne sobectví a pýcha, všude kde nikoho nezajímá nouze druhých. – *Pane smiluj se, Kyrie eleison*

- syť nouzi těch, kterých se nikdo nezastane – kdo zahořkli kvůli utrpeným křivdám otevíraj srdce zotročená sobectvím, závistí, – syť hlad duše i těla, který druhým zůstává skrytý – nebo si s ním sami nevíme rady. – *Pane smiluj se, Kyrie...*

- církvi dávej chléb, aby očekávala příchod tvého Kí – osamoceným dávej chléb, který je uvede do společenství – a nám otevíraj oči i srdce, abychom se nebáli druhé pozvat ke stolu, kde sytíš zdarma – a odkd se odchází zápasit o spravedlnost. – *Pane smiluj se, Kyrie...*

Lidi a problémy, osobně nám ležící na srdci, předkládáme teď v tiché modlitbě: "... – *Pane smiluj se, Kyrie eleison*

Poslání Mt 6,31-33

Požehnání – Ž 121 Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. Amen

Píseň 779 (*Můj Pán všechny svolá*)